

Melléklet

Helyesírási ábrák és táblázatok

Az idegen betűkkel kiegészített magyar ábécé	
Nyomatott kisbetűk	a, á, b, c, cs, d, dz, dzs, e, é, f, g, gy, h, i, í, j, k, l, ly, m, n, ny, o, ó, ö, ő, p, q, r, s, sz, t, ty, u, ú, ü, ű, v, w, x, y, z, zs
Nyomatott nagybetűk	A, Á, B, C, CS, D, DZ, DZS, E, É, F, G, GY, H, I, Í, J, K, L, LY, M, N, NY, O, Ó, Ö, Ő, P, Q, R, S, SZ, T, TY, U, Ú, Ü, Ű, V, W, X, Y, Z, ZS

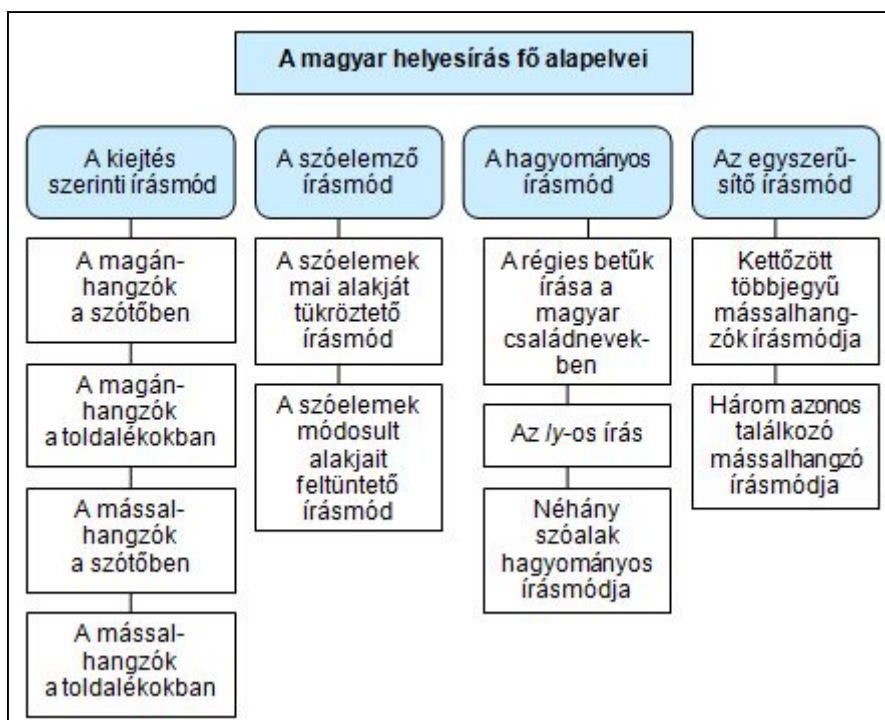
1. ábra

Az idegen betűkkel kiegészített magyar ábécé

A betűrendbe sorolás szabályai a magyar ábécé szerint	Példák
A különböző betűvel kezdődő szavak helyét az első betűk ábécébeli helye határozza meg.	<i>főnév, ige</i> <i>mondatrész, szófaj</i>
Nem teszünk különbséget a kis- és a nagybetűk között, de ha csupán ebben van különbség a két szó között, a kisbetűs szó előrébb kerül betűrendbe soroláskor.	<i>Balaton, balatoni</i> <i>kis, Kis</i>
Ha azonos betűvel vagy betűkkel kezdődnek a szavak, sorrendjüket az első nem azonos betű ábécébeli helye határozza meg.	<i>jelentés, jelző</i> <i>szólás, szótár</i>
Az egyjegyű betűk megelőzik az azonos írásjeggyel kezdődő kétjegyű vagy háromjegyű betűket.	<i>névelő, nyelvtörténet</i> <i>dob, dzsip</i>
A kettőzött betűket mindig külön betűkre bontjuk, és így soroljuk be a szavakat.	<i>torkolat, torkollik</i> <i>loccsan, locsog</i>
A magánhangzók rövid és hosszú változatait jelölő betűk azonos értékűnek számítanak.	<i>ágrajz, alany</i> <i>írás, irodalom</i>
A szóhatárokat és a kötőjelet nem vesszük figyelembe.	<i>nagy kezdőbetű, nyelvkötőjel</i> <i>Arany-ballada, aranyos</i>
A hagyományos írású magyar családnevekben levő régies kétjegyű betűket elemeikre bontva soroljuk be.	<i>Eötvös, Erdei</i> <i>Rácz, Rátz</i>
Az idegen ábécékben használt többjegyű betűket elemeikre bontva, külön-külön soroljuk be.	<i>archaikus, aréna</i> <i>rotyog, Rousseau</i>

2. ábra

A betűrendbe sorolás szabályai

3. ábra
A magyar helyesírás fő alapelvei

A szó végi magánhangzó		
	Rövid magánhangzóra végződő szavak	Hosszú magánhangzóra végződő szavak
<i>i – í</i>	<i>kicsi, kocsi, mini, nini, puli</i>	<i>nyí, rí, sí, szí, ví</i>
<i>o – ó</i>	<i>no, nono</i>	<i>ajtó, alsó, autó, cipő, dió, euró, golyó, hajó, magnó, napló, rádió</i>
<i>ö – ő</i>	<i>höhöhö</i>	<i>bő, cipő, felső, fésű, mező, nő, szőlő, teknő, vessző, vő</i>
<i>u – ú</i>	<i>adu, alku, áru, batyu, bizsu, daru, emu, falu, frufru, gyalu, hamu, hindu, kakadu, kapu, kenguru, kenu, marabu, pertu, ragu, saru, tabu, vaku, zsalu, zsaru</i>	<i>ágyú, aszú, borjú, bú, faggyú, fiú, gnú, gyanú, gyapjú, háború, hajdú, hattyú, hiú, humorú, hosszú, ifjú, interjú, karcsú, kátyú, koszorú, odú, ocsú, randevű, sanyarú, sarjú, szomorú, tanú, vályú, varjú</i>
<i>ü – ű</i>	<i>eskü, güzü, menü, revü, süsü, ürü</i>	<i>gyűrű, hű, keselyű, kesztyű, nedű, seprű, sűrű, szegfű, szérű, szörnyű, tű</i>

4. ábra
A kiejtés szerinti írásmód: a szó végi magánhangzó

A szókezdő és a tő belseji magánhangzó az alakörző szavakban		
	Rövid magánhangzós szavak	Hosszú magánhangzós szavak
<i>i – í</i>	<i>birs, dicsér, csibor, csiriz, finom, firtat, hint, ijed, irha, irigy, kibic, kijebb, mirigy, mindig, sima, sivár, szirt, szolid, Tibor, tilos, vijjog</i>	<i>cím, csíny, díj, dísz, fűj, híg, hínár, ígér, íj, ítéi, ív, íz, kímél, kínál, kíván, kísér, rím, sín, síp, szelíd, szlj, szín, szív, tímár</i>
<i>o – ó</i>	<i>árboc, bársony, bogáncs, hordár, katolikus, kor, Loránd, odáz, posta, tol, trombita, utolsó</i>	<i>fiók, jóga, kór, kóstol, Lóránt, óhaj, óvatos, sóvár, szól, zsinór</i>
<i>ö – ő</i>	<i>bögöly, böjt, elől, gyöngy, hölgy, kör, lősz, ördöngös, öv, szörny, tör (ige), zsörtölődik</i>	<i>bőrönd, csőr, (a kutya) elől, őriz, szőnyeg, szőr, tör (fn.)</i>
<i>u – ú</i>	<i>bajusz, hazug, Hugó, hull, huny, koldus, kufár, kulcs, kun, kusza, lámpabura, must, ujj, un, utál</i>	<i>búcsú, búza, csúf, csúzli, dúc, gúnár, gyújt, hiúz, húr, június, kandúr, kúp, lúg, nyúlik, nyúz, pandúr, púp, rút, súly, szúnyog, tús, tűzok, tyúk, új, zúg, zúzmara, zsúp</i>
<i>ü – ű</i>	<i>bűszke, csüd, csüng, függ, fűrj, kürt, küzd, süllyed, szül, üdv, züllik</i>	<i>bűz, fűt, gyújt, gyűlöi, hűs, hűt, nyűg, szűcs, szűr (fn.)</i>

5. ábra

A kiejtés szerinti írásmód: a szókezdő és a tő belseji magánhangzó az alakörző szavakban

A szókezdő és a tő belseji magánhangzó az alakváltoztató igék származékaiban			
	Szótári alak	Toldalékos alakok	
		Hosszú magánhangzós szavak	Rövid magánhangzós szavak
<i>i – í</i>	<i>bír</i>	<i>bírnak, bíró, bírta</i>	<i>birkózik, birodalom, birtok</i>
	<i>bízik</i>	<i>bízni, bizta, bízva</i>	<i>bizakodik, biztat, biztos</i>
	<i>csíp</i>	<i>csípnak, csípés, csípős</i>	<i>csipdes, csipked, csipkelődik</i>
	<i>ír</i>	<i>írat, írogat, írrok</i>	<i>íratkozik, írka, írka, íromány</i>
	<i>nyílik</i>	<i>nyílnak, nyílni, nyílni</i>	<i>nyilatkozik, nyilván</i>
	<i>nyír</i>	<i>nyírás, nyíratlan, nyírnak</i>	<i>nyiratkozik, nyírbál, nyírkál</i>
	<i>sír</i>	<i>sírás, sírdogál, sírva</i>	<i>siralom, sirám, siránkozik, sirat</i>
	<i>szív</i>	<i>szívás, szívnak, szívni</i>	<i>szivárog, szivattyú</i>
<i>u – ú</i>	<i>bújik</i>	<i>bújtat, bújócska, bújós</i>	<i>bujdosik, bujkál, bujtogat</i>
	<i>fél</i>	<i>félnek, félő, félva</i>	<i>fuldokol, fullad, fullaszt</i>
	<i>fúr</i>	<i>fúrat (ige), fúrogat, fúrva</i>	<i>furkál, furat (fn.), furdal</i>
	<i>gyúlik</i>	<i>gyúlnak, gyúlni, gyúlni</i>	<i>gyullad, gyullaszt</i>
	<i>húz</i>	<i>húzgál, húznak, húzódik</i>	<i>huzakodik, huzamos, huzigál</i>
	<i>rúg</i>	<i>rúgat, rúgjon, rúgva</i>	<i>ruganyos, rugdal, rugdos</i>
	<i>súg</i>	<i>súgás, sugó, sugva</i>	<i>sugdolózik, sugdos</i>
	<i>szúr</i>	<i>szúrás, szúrnak, szúrva</i>	<i>szurkál, szurony</i>
<i>ü – ű</i>	<i>túr</i>	<i>túrás, túrnak, túrva</i>	<i>turkál</i>
	<i>dűl</i>	<i>dűlnak, dűlő, dűlve</i>	<i>düledezik, dülöngél</i>
	<i>fülik</i>	<i>füljenek, fülnek, fülni</i>	<i>fülled, füleszt</i>
	<i>gyűlik</i>	<i>gyűlés, gyűljenek, gyűlnek</i>	<i>gyülekezik, gyűlemlik, gyűlevész</i>
	<i>szűnik</i>	<i>szűnnek, szűnő, szűnve</i>	<i>szünet, szüntelen, szüntet</i>
	<i>szűr</i>	<i>szűr (ige), szűrnek, szűrő</i>	<i>szürcsöl, szüremkedik, szüremlik, szüret (fn.)</i>
	<i>tűnik</i>	<i>tűnnek, tűnő, tűnődik</i>	<i>tünedezik, tűnékeny, tüntet</i>
	<i>tűr</i>	<i>tűrhetetlen, tűrhető, tűrnak</i>	<i>türelem, türtöztet</i>
<i>űz</i>	<i>űznek, űző</i>	<i>űzekedik, űzelmek, űzér</i>	

6. ábra

A kiejtés szerinti írásmód: a szókezdő és a tő belseji magánhangzó az alakváltoztató igék származékaiban

A szókezdő és a tő belseji magánhangzó az alakváltoztató főnevek és melléknevek származékaiban			
	Szótári alak	Toldalékos alakok	
		Hosszú magánhangzós szavak	Rövid magánhangzós szavak
<i>i – í</i>	<i>sík</i>	<i>síkot, síkok, síkos, síkság</i>	<i>sikál, sikkad, sikamlik, siklik</i>
	<i>szív</i>	<i>szíves, szívünk, szívélyes</i>	<i>szívi</i>
	<i>víg</i>	<i>vígan, vígság</i>	<i>vigad, vigalom, vigasság, vigasz</i>
	<i>zsír</i>	<i>zsírt, zsíros, zsíroz</i>	<i>zsiradék</i>
<i>u – ú</i>	<i>csúcs</i>	<i>csúcscok, csúcson, csúcsos</i>	<i>csucsorít, csucsorodik</i>
	<i>gúny</i>	<i>gúnyt, gúnyos, gúnyolódik</i>	<i>gunyoros</i>
	<i>húg</i>	<i>húgom, húgunk, húgocska</i>	<i>hugji, hugica</i>
	<i>hús</i>	<i>húst, húsos, húsunk</i>	<i>husika</i>
<i>ü – ű</i>	<i>bűn</i>	<i>bűnt, bűnök, bűnös</i>	<i>büntet</i>
	<i>szűk</i>	<i>szűken, szűkös, szűkül</i>	<i>szükség</i>
	<i>űr</i>	<i>űrt, űrök, űri</i>	<i>üres, őrít, őrül</i>

7. ábra

A kiejtés szerinti írásmód: a szókezdő és a tő belseji magánhangzó az alakváltoztató főnevek és melléknevek származékaiban

A tő belseji magánhangzó szabályos váltakozása egy szótagú főnevek származékaiban			
	Szótári alak	Toldalékos alakok	
		Hosszú magánhangzós szavak	Rövid magánhangzós szavak
<i>i – í</i>	<i>víz</i>	<i>vízi, vízben, vízen</i>	<i>vize, vizes, vizek, vizünk</i>
	<i>híd</i>	<i>hídi, hídon, hídjá</i>	<i>hidas, hidat, hidunk</i>
	<i>nyíl</i>	<i>nyílon, nyílig</i>	<i>nyilak, nyilas, nyilunk</i>
<i>u – ú</i>	<i>út</i>	<i>úti, úton</i>	<i>utak, utas, utat</i>
	<i>kút</i>	<i>kúti, kútja, kúton</i>	<i>kutat, kutat, kutunk</i>
	<i>lúd</i>	<i>lúdon, lúdja, lúdra</i>	<i>ludas, ludat, ludak, ludunk</i>
	<i>nyúl</i>	<i>nyúlon, nyúlja, nyúlra</i>	<i>nyulak, nyulas, nyulat, nyulunk</i>
	<i>rúd</i>	<i>rúdon, rúdiga, rúdja</i>	<i>rudat, rudak, rudunk</i>
	<i>úr</i>	<i>úrban, úri, úron</i>	<i>urak, uras, urat</i>
<i>ü – ű</i>	<i>tűz</i>	<i>tűzi, tűzön, tűzről</i>	<i>tüze, tüzes, tüzek, tűzű</i>
	<i>fűz</i>	<i>fűzön, fűzig</i>	<i>füze, füzes, füzek</i>
	<i>szűz</i>	<i>szűzi, szűznek</i>	<i>szüzek, szüzet</i>

8. ábra

A kiejtés szerinti írásmód: a tő belseji magánhangzó szabályos váltakozása egy szótagú főnevek származékaiban

A tő belseji magánhangzó váltakozása a számnevekben			
	Szótári alak	Toldalékos alakok	
		Hosszú magánhangzós alakok	Rövid magánhangzós alakok
<i>i – í</i>	<i>tíz</i>	<i>tízek, tízed, tízes, tízet</i>	<i>tized, tizedik, tizenöt</i>
<i>u – ú</i>	<i>húsz</i>	<i>húszad, húszak, húszas</i>	<i>huszad, huszadik, huszonöt</i>

9. ábra

A kiejtés szerinti írásmód: a tő belseji magánhangzó váltakozása a számnevekben

A magánhangzó a toldalékokban		
Alakörző toldalékok		Alakváltoztató toldalékok
Rövid magánhangzó a toldalékokban	Hosszú magánhangzó a toldalékokban	Rövid és hosszú magánhangzó a toldalékokban
<i>gyógyul, merül, fordul, pezsdül</i>	<i>épít, mozdít, állandósít</i>	<i>alkonyodik, gömbölyödik, oldódik, kezdődik</i>
<i>magyarul, feleségül, ruhástul, cipőstül</i>	<i>négy lábú, bőkezű, (erős) rugójú, (éles) elméjű</i>	<i>fáradozik, öltözik, hallgatózik, kergetőzik</i>
<i>hatszor, ötször</i>	<i>fogantyú, töpörtyű, szivattyú, csengettyű</i>	<i>árulkodik, fészülködik, rázkódik, veszkődik</i>
<i>hatkor, éjfélikor</i>	<i>szobából, erdőből, házról, ereszről, fától, víztől</i>	<i>kínálkozik, törülkőzik, zárkózik, mérkőzik</i>
<i>házig, négyig</i>		

10. ábra

A kiejtés szerinti írásmód: a magánhangzók írása a toldalékokban

A mássalhangzó a szótőben		
	Rövid mássalhangzós szavak	Hosszú mássalhangzós szavak
<i>g – gg</i>	<i>agancs, hegeszt</i>	<i>aggastyán, guggol</i>
<i>gy – ggy</i>	<i>bágyad, egy, Egyiptom</i>	<i>meggy, poggyász</i>
<i>j – jj</i>	<i>díj, héj, héja, szíj, új, vajon</i>	<i>ujj, vijjog</i>
<i>k – kk</i>	<i>bakancs, cikázik</i>	<i>barakk, barokk, bükk, hórukk, kakukk, rokka, ukmukfukk</i>
<i>l – ll</i>	<i>általános, csalán, elem, fűlik, hal, halad, háló, kel, múlik, nyílik, nyúlik, szalag, szőlő, telik, torkolat, ülep, válik</i>	<i>állhatatos, fullánk, hall, istálló, mállik, madártoll, pállik, pellengér, szakáll, váll, vityilló</i>
<i>ny – nny</i>	<i>meny, menyegző, ványad</i>	<i>könny, mennybolt, mennyezet</i>
<i>p – pp</i>	<i>csupa, ép, japán, köpeny, sápad</i>	<i>épp, kizsuppol</i>
<i>s – ss</i>	<i>tusol, tustinta</i>	<i>elhesseget, eltussol,</i>
<i>sz – ssz</i>	<i>kasza, maszat</i>	<i>bosszú, hossz, kassza, rossz</i>

11. ábra

A kiejtés szerinti írásmód: a mássalhangzók írása a szótőben

A mássalhangzó a toldalékokban	
Alakörző toldalékok	<i>könyvet, ajtót</i>
	<i>másképp, ekképpen</i>
Alakváltoztató toldalékok	<i>írt, olvasott</i>
	<i>megírt (lecke), elolvasott (regény)</i>
	<i>Vásárhelyt, Pécssett</i>
	<i>írd, nézd, idd, sződd</i>
	<i>fehérlík, kevesli, zöldell, nagyoll</i>

12. ábra

A kiejtés szerinti írásmód: a mássalhangzók írása a toldalékokban

A szóelemek alakját tükrözőtető írásmód	
Zöngéesség szerinti részleges hasonulás	<i>képzél, legszebb</i>
A képzés helye szerinti részleges hasonulás	<i>színpad, különben</i>
Jelöletlen teljes hasonulás	<i>éljünk, hagyja</i>
Összeolvadás	<i>barátság, adja</i>
Mássalhangzó-rövidülés	<i>otthon, állvány</i>
Mássalhangzó-kiesés	<i>mindnyájan, azért kér</i>
Azonos hosszú és rövid mássalhangzó találkozása	<i>balett-táncos, dzsessz-szerű, puff-féle</i>

13. ábra
 A szóelemző írásmód: a szóelemek alakját tükrözőtető írásmód

A szóelemek módosult alakjait feltüntető írásmód		
tvégű igék	<i>féltse, fűts, vess, arass, fessd, válaszd</i>	
Jelölt teljes hasonulás	s, sz, z, dz végű igék	<i>mossa, másszák, vonzzátok, eddzük</i>
	-val, -vel, -vá, -vé ragos névszók	<i>emberrel, lakattal, széppé, okossá</i>
	az ez, az névmás hasonult alakjai	<i>ezzel, ahhoz</i>

14. ábra
 A szóelemző írásmód: a szóelemek módosult alakjait feltüntető írásmód

A szóelemző írásmód egyéb esetei	
d'végű igék	<i>áldd, küldd</i>
Hosszú magánhangzóra végződő igék	<i>lőjön, nőjének, főjének, szője, rójátok, ríjatok</i>
További esetek	<i>lesz, kisebb, egyé, egyetlen, erősebb, nálam</i>
	<i>csehnek, méhvel, juhval</i>
	<i>hidd, tedd, vidd</i>

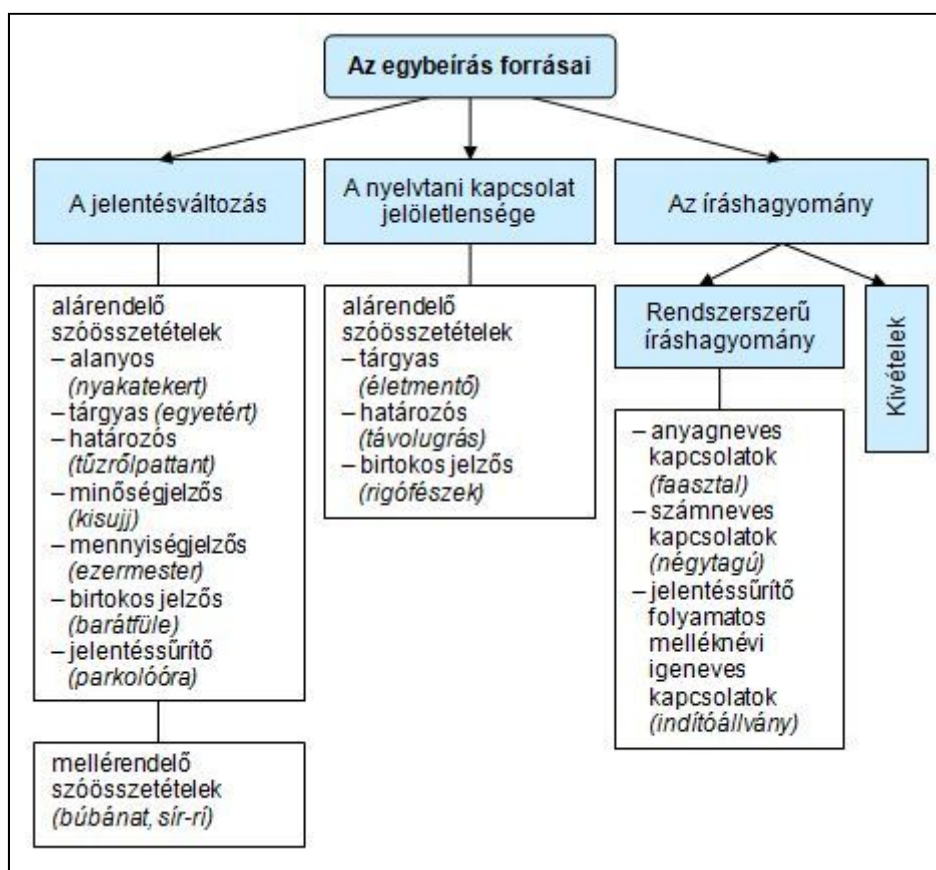
15. ábra
 A szóelemző írásmód egyéb esetei

Régies betűk a magyar családnevekben					
Hagyományos írású magánhangzók			Hagyományos írású mássalhangzók		
Betű	Hang	Példa	Betű	Hang	Példa
aa	[á]	<i>Gaal</i>	cz	[c]	<i>Váczi</i>
aá	[á]	<i>Paár</i>	tz	[c]	<i>Rátz</i>
oó	[ó]	<i>Joó</i>	ch	[cs]	<i>Madách</i>
eő	[ö, ő]	<i>Eötvös, Eöri</i>	ts	[cs]	<i>Babits</i>
eő	[ő]	<i>Beőthy</i>	gh	[g]	<i>Balogh</i>
ew	[ö, ő]	<i>Tewrewk, Desew</i>	th	[t]	<i>Tóth</i>
y	[i]	<i>Ady</i>	ff	[f]	<i>Antalffi</i>
			ll	[l]	<i>Páll</i>
			pp	[p]	<i>Papp</i>
			ss	[s]	<i>Kiss</i>
			s	[zs]	<i>Balázs</i>

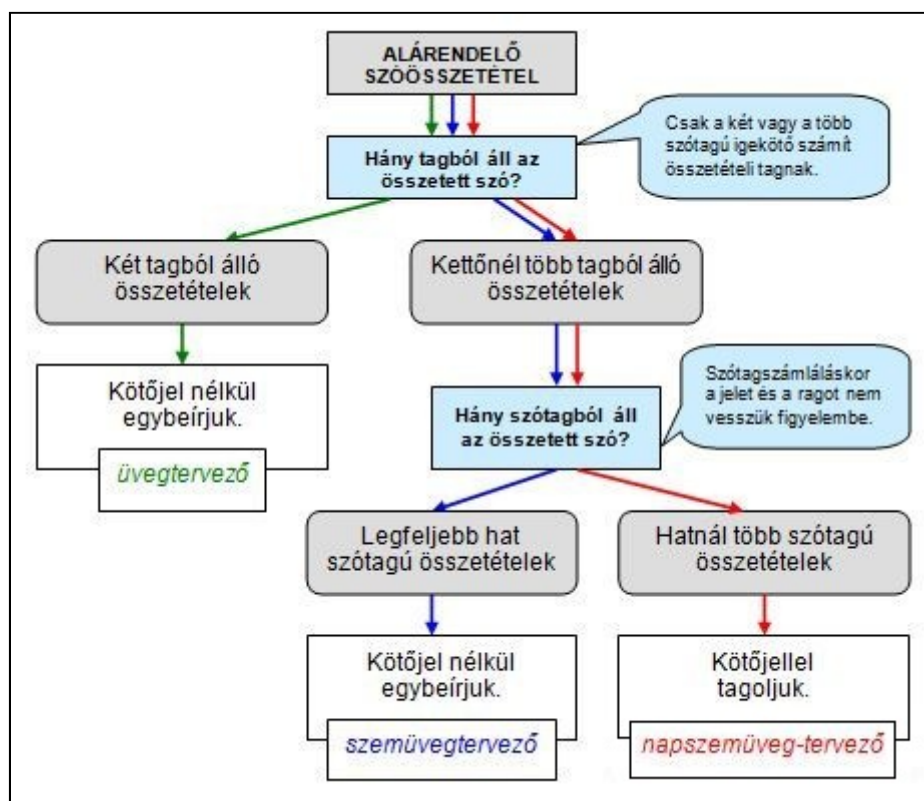
16. ábra
 A hagyományos írásmód: régies betűk a magyar családnevekben

	Egyszerűsítő írásmód	Szóelemző írásmód
Az egyszerű szavakban	<i>loccsan, fogóddz futballal, sakkal</i>	
Az összetett szavakban		<i>kulcscsörgés, jeggyűrű futball-labda, sakk-kör</i>
A magyar keresztnévben	<i>Mariannal, Ivettől</i>	
A magyar családnevekben		<i>Kiss-sel, Gáll-lal</i>
Az idegen tulajdonnevekben		<i>Grimm-mel, Tallinn-nál</i>

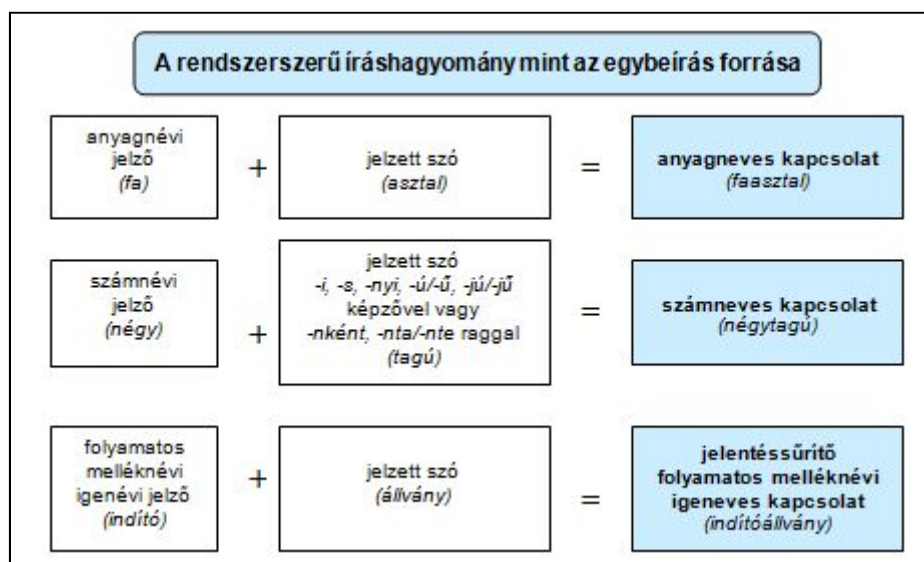
17. ábra
 Az egyszerűsítő és a szóelemző írásmód

18. ábra
 Az egybeírás forrásai

19. ábra
 A szótagszámlálás szabálya az alárendelő összetett szavak írásában

20. ábra
 A rendszerszerű íráshagyomány mint az egybeírás forrása

Az egybeírás forrása: a rendszerszerű íráshagyomány			
A kapcsolat tagjainak a szerkezete	Anyagneves kapcsolat	Számneves kapcsolat	Jelentéssűrítő folyamatos melléknévi igeneves kapcsolat
egyszerű szó + egyszerű szó	<i>faasztal</i>	<i>négytagú</i>	<i>indítóállvány</i>
egyszerű szó + összetett szó	<i>fa íróasztal</i>	<i>négy szótagú</i>	<i>indító állványszerkezet</i>
összetett szó + egyszerű szó	<i>tölgyfa asztal</i>	<i>tizennégy tagú</i>	<i>rakétaindító állvány</i>
összetett szó + összetett szó	<i>tölgyfa íróasztal</i>	<i>tizennégy szótagú</i>	<i>rakétaindító állványszerkezet</i>

21. ábra
 Az anyagneves, a számneves és a jelentéssűrítő folyamatos melléknévi igeneves kapcsolatok írása

Mozgószabályok	
Az eredeti szerkezet	A bővült szerkezet
<i>időjárás-jelentés + szerkesztés</i> <i>kerekasztal-konferencia + rendező</i>	<i>időjárásjelentés-szerkesztés</i> <i>kerekasztalkonferencia-rendező</i>
<i>hétvégi ház + bemutató</i> <i>számтан + házi feladat</i>	<i>hétvégi ház-bemutató</i> <i>számtan-házifeladat</i>
<i>kajakverseny + kenuverseny</i> <i>zöldségkereskedő + gyümölcskereskedő</i>	<i>kajak-kenu verseny</i> <i>zöldség-gyümölcs kereskedő</i>

22. ábra
 A mozgószabályok alkalmazása

Az ismétlések			
	Szóismétlés	Tőismétlés	
		Az egyik tag nem él önálló szóként.	Mindkét szó önállóan is él.
Kötőjeles egybeírás	<i>néha-néha</i> <i>már-már</i>	<i>réges-régi</i> <i>unos-untalan</i>	
Különírás			<i>házzól házza</i> <i>szebbnél szebb</i>

23. ábra
 Az ismétlések írása

A mellérendelő szóösszetételek és az ikerszók		
	Mellérendelő szóösszetételek	Ikerszók
Kötőjeles egybeírás: mindkét tag toldalékos vagy toldalékolható.	<i>eget-földet</i> <i>süt-főz → sütnék-főznek</i>	<i>fidres-fodros</i> <i>izeg-mozog → izegnek-mozognak</i>
Teljes egybeírás: csak a szó végén toldalékolható.	<i>rúgkapál → rúgkapálnak</i> <i>szóbeszéd → szóbeszédet</i>	<i>limlom → limlomot</i> <i>hercehurca → hercehurcának</i>

24. ábra
 A mellérendelő szóösszetételek és az ikerszók írása

Kis kezdőbetűs nyelvi elemek	
Ünnepek, nevezetes napok neve	<i>karácsony, anyák napja</i>
Történelmi események neve	<i>honfoglalás, francia forradalom</i>
Rendezvények neve	<i>írókongresszus, erdészeti konferencia</i>
Népnevek	<i>észti, kínai, magyar</i>
Vallási megnevezések	<i>katolikus, református</i>
Az aláírás alatti megjelölés	<i>elnök, rektor</i>
Családnevek előtt a <i>dr., ifj., gróf</i> stb.	<i>dr. Kiss Imre, ifj. Nagy Aladár, gróf Széchenyi István</i>

25. ábra
Kis kezdőbetűs nyelvi elemek

Nagy kezdőbetűs nyelvi elemek	
A mondatok	<i>Süt a nap. Menjünk napozni!</i>
A megszólítások első tagja (+ lehet a többi köznévi tag is nagy kezdőbetűs)	<i>Tisztelt Rektor Úr! Mélyen tisztelt Asszonyom! Kedves ötödikes Diák!</i>
A feliratok, ábrák alatti szöveg első eleme, a táblázatok címe	<i>Bejárat, B porta, Az életszínvonal növekedése, A személynevek típusai</i>
A tulajdonnevek	<i>Rákóczi, Cirmos, Sárospatak, Orion, Vígszínház, Opel, Kossuth-díj, Szózat</i>

26. ábra
Nagy kezdőbetűs nyelvi elemek

A személynevek írása, toldalékolása és összetett alakjai		
	Egyelemű személynevek	Többelemű személynevek
Alapalakok	<i>Miklós, Miki, Aranka, Füredi, Szabó</i>	<i>Füredi Miklós, Szabó Aranka, Fürediné Szabó Aranka, Füredi-Szabó Aranka, Füredi Miklósné</i>
+ -i, -s képzős alakok	<i>mikszáthos, mórícz</i>	<i>Mikszáth Kálmán-i, Mórícz Zsigmond-os, rippl-rónais, erdély-grúzi</i>
-val, -vel ragos alakok	<i>Kováccsal, Mikszáthtal, Gáll-lal, Mariannal</i>	<i>Mikszáth Kálmánnal</i>
-fajta, -féle, -szerű utótagú alakok	<i>Kovács-fajta, Mórícz-féle, Munkácsy-szerű</i>	<i>Kovács János-fajta, Mórícz Zsigmond-féle, Munkácsy Mihály-szerű</i>
Egyéb utótagú összetételek	<i>Mikszáth-szobor, Munkácsy-kép</i>	<i>Mikszáth Kálmán-szobor, Munkácsy Mihály-kép</i>

27. ábra
A személynevek írása, toldalékolása és összetett alakjai

Az intézménynevek és az államnevek írása, toldalékolása		
	Alapalakok	Melléknévképzős alakok
Intézménynevek	<i>Magyar Távirati Iroda, Pest Megyei Adóhivatal, Arany János Gimnázium</i>	<i>magyar távirati irodái, Pest megyei adóhivatali, Arany János gimnáziumi</i>
Államnevek	<i>Magyar Köztársaság, Amerikai Egyesült Államok</i>	<i>magyar köztársasági, amerikai egyesült államokbeli</i>

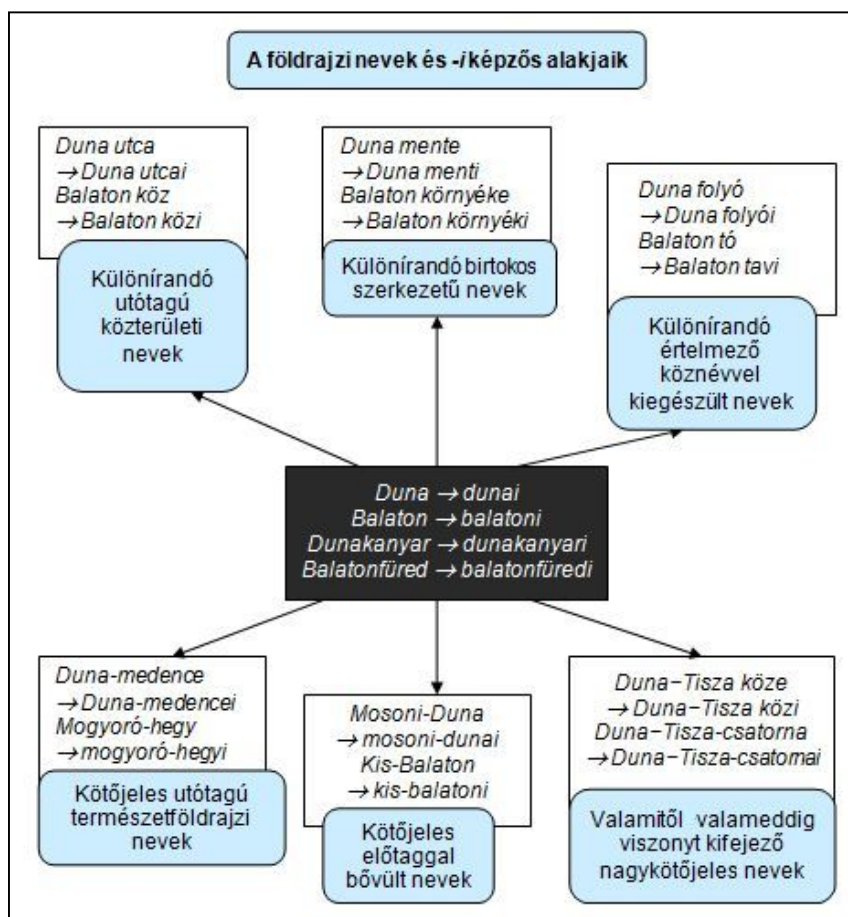
28. ábra
Az intézménynevek és az államnevek írása és toldalékolása

A díjak neve és toldalékolása	
Alapalakok	Melléknévképzős alakok
Jászai Mari-díj, Állami Díj	Jászai Mari-díjas, állami díjas

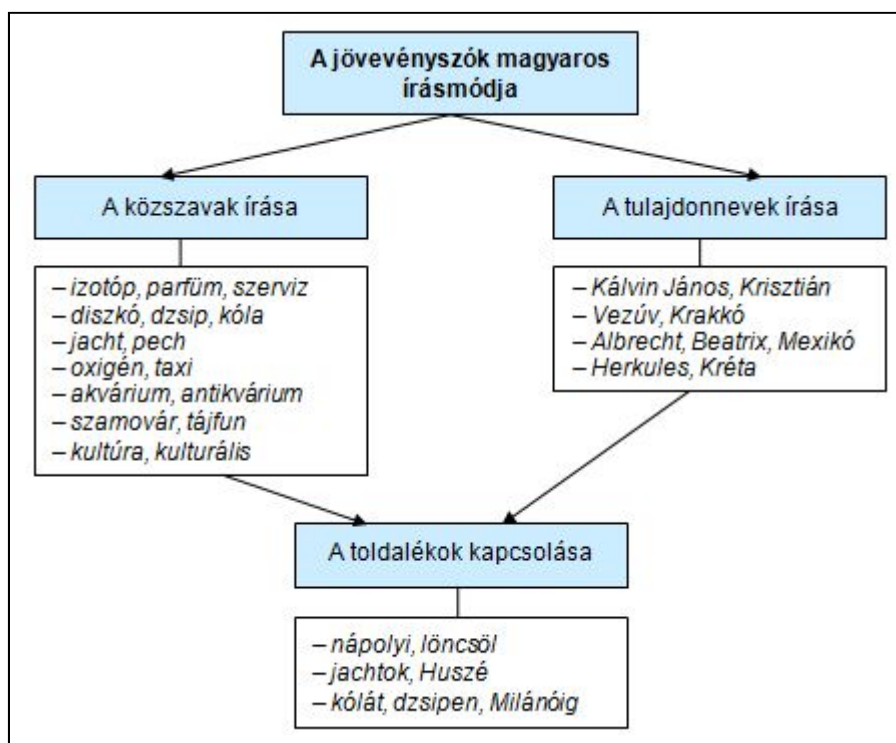
29. ábra
A díjak nevének írása és toldalékolása

A címek és toldalékolása		
	Alapalakok	Toldalékos alakok
Állandó címek	Magyar Hírlap Simonyi Zsigmond Helyesírási Füzetek	Magyar Hírlapban, Magyar Hírlap-beli Simonyi Zsigmond Helyesírási Füzeteket
Egyedi címek	Egri csillagok Magyar helyesírási szótár	Egri csillagokról, Egri csillagok-beli Magyar helyesírási szótár-beli

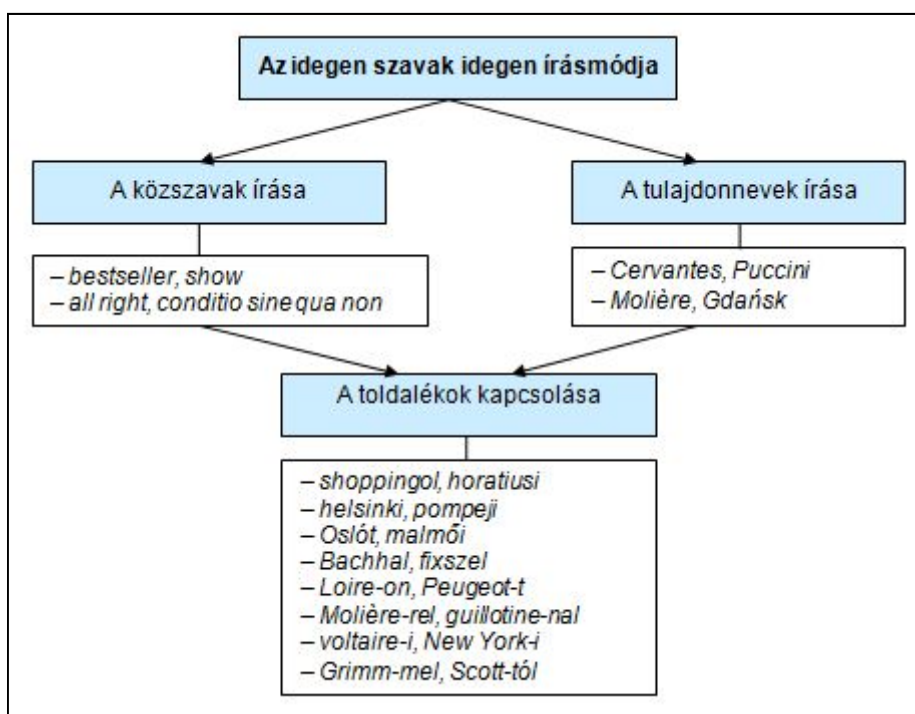
30. ábra
A címek írása és toldalékolása

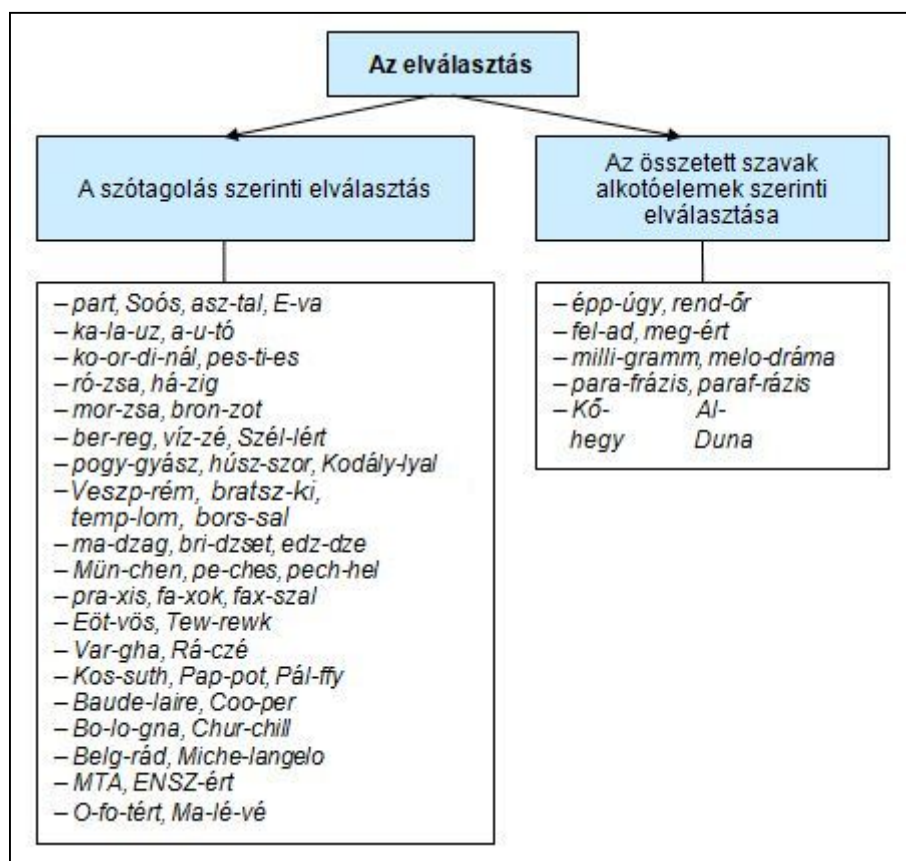
31. ábra
A földrajzi nevek és -i képzős alakjaik

32. ábra
A jövevényszók magyaros írásmódja

33. ábra
Az idegen szavak idegen írásmódja

34. ábra
Az elválasztás szabályai

A vessző használata		
Tagmondatok határán		Vesszőt teszünk, ha összetett a mondat. <i>Piros, mint az alma.</i>
Indulatszó elkülönítésére		<i>Jaj(.) a kezem és a lábam! A kezem, jaj, a lábam!</i> <i>A kezem és a lábam, jaj!</i>
Megszólítás elkülönítésére		<i>Pisti, nézd a lábad! Nézd a lábad, Pisti! Nézd, Pisti, a lábad!</i>
Módosítószó elkülönítésére		<i>Igen, a lábad. A lábad nézd, igen!</i>
Közbevetéskor		<i>A vonat, persze, késett.</i>
Mellérendelt mondatrészek között	Felsorolásban	<i>mákot, cukrot, diót</i>
	A kötőszók előtt (az s, és, meg, vagy kötőszó kivételével)	<i>tetszetős, de/ám/azonban/pedig helytelen kétszer, illetve háromszor</i> <i>Peti, valamint az öccse</i> <i>segítőkész, sőt önfeláldozó</i>
	A páros kötőszók második tagja előtt	<i>vagy mákot, vagy diót</i> <i>mákot is, diót is</i>
Értelmezős szerkezetekben az értelmező előtt		<i>Kérem a könyvet, a fehérét. Kis István, az iskola igazgatója köszöntötte a vendégeket.</i>

35. ábra
A vessző használatának szabályai

A kötőjel, a nagykötőjel és a gondolatjel használata		
A kötőjel használata (szóköz nélkül írjuk)	Toldalékok kapcsolására	<i>Kiss-sel, voltaire-i, Képes Újság-beli, Kis János-i</i>
	Szóösszetételekben	<i>édes-bús, dimbes-dombos, időjárás-jelentés, aláírás-gyűjtemény, kajak-kenu verseny, japánautó-szerelő, meg-megáll, le-föl sétál, Afrika-kutató, Petőfi-szobor</i>
	Elhagyott előtag vagy utótag jelölésére	<i>fagylalt- és ostyakészítő, fagylaltkészítő és -forgalmazó</i>
	Többbelemű tulajdonnevekben	<i>Rippl-Rónai, Ráckevei-Duna, Erd-Ófalu, Balaton-felvidék</i>
	Az -e kérdőszó írásakor	<i>Tudod-e? Jobbra-e vagy balra?</i>
	Összetett (2000 feletti) és számjeggyel írt toldalékos számokban	<i>kétezer-kilencszázhat, 5-én, 5.-re</i>
	Hozzávetőlegességet kifejező számkapcsolatokban	<i>egy-két könyv, nyolc-tíz napra, 3-4 éves</i>
	Rövidítések és betűszók toldalékolásakor	<i>db-ot, l-t, D-re, m-es, Cl-t, tv-t, MTA-ban, ELTE-s</i>
Rövidítésekből, betűszókból és tulajdonnévi mozaikszókból keletkezett összetételekben	<i>ig.-helyettes, Bp.-térkép, tv-állvány, MTA-tag, ELTE-hallgató, Malév-vezető, Ofotért-üzlet</i>	
A nagykötőjel használata (általában szóköz nélkül írjuk)	Népek (nyelvek) nevének kapcsolatát jelölő szerkezetben	<i>magyar-észt szótár, német-angol szak, Osztrák-Magyar Monarchia</i>
	Tulajdonnevek kapcsolatának jelölésére	<i>Hadrovics-Gáldi, Újpest-Ferencváros</i>
	Valamitől valameddig viszony jelölésére	<i>Budapest-Bécs vasútvonal, Duna-Tisza mente, 18-19. század, 2010-2012. évi, január-március, kelet-nyugati, a 4-6. oldalon, Fő út 10-12.</i>
	Géptípusok nevében	<i>TU-154, Apollo-11</i>
A gondolatjel használata (általában szóközzel írjuk)	Párbeszéd jelölésére	<i>– Mióta élsz itt? – kérdezte a róka.</i>
	Közbevetés, idézet jelölésére	<i>Éva – születése óta – mindig úton van. „Mikor van otthon?” – kérdezte a költő.</i>
	Felsorolásjelként	<i>A toldalékok típusai: – a képző, – a jel, – a rag.</i>
	Tagmondat hozzátoldásakor	<i>Megvette a könyvet, és elolvasta a drámát – még színházban is megnézte.</i>

36. ábra
A kötőjel, a nagykötőjel és a gondolatjel használata

Az idézés írásmódja	
Az idéző mondat az idézet előtt áll.	<i>Kölcsey írja: „Szeretni az emberiséget: ez minden nemes szívnek elengedhetetlen feltétele.”</i>
Az idéző mondat beékelődik az idézetbe.	<i>„Szeretni az emberiséget – vallja Kölcsey –: ez minden nemes szívnek elengedhetetlen feltétele.”</i>
Az idéző mondat követi az idézetet.	<i>„Szeretni az emberiséget: ez minden nemes szívnek elengedhetetlen feltétele” – vallja Kölcsey.</i>

37. ábra
Az idézés írásmódja

A rövidítések írása és todalékolása		
	Jelszerű rövidítések	Valódi rövidítések
Alapalakok	<i>DK (délkelet), km (kilométer), C (szén), H (Magyarország), lg (logaritmus)</i>	<i>Kr. e. (Krisztus előtt), sz. (század), vsz. (versszak)</i>
Toldalékos alakok	<i>DK-ről, km-rei, C-t</i>	<i>Kr. e.-ről, sz.-ban, vsz.-ot</i>

38. ábra
A rövidítések írása és todalékolása

A mozaikszók írása és todalékolása		
	Betűszók	Szóösszevonások
Alapalakok	<i>EFTE (Egri Focitámogatók Egyesülete)</i>	<i>Épker (Építőipari Kereskedelmi Szövetkezet), Epexpo (Építőipari Exportvállalat)</i>
Toldalékos alakok	<i>EFTE-be, EFTE-s</i>	<i>Épkerbe, épkeres</i>
Szóösszetételek	<i>EFTE-tag</i>	<i>Épker-dolgozó</i>
Hangzónyúlás	<i>EFTE-ben</i>	<i>Épexpóba, épexpós</i>

39. ábra
A mozaikszók írása és todalékolása

A számok írása	
A tőszámnevek	<i>ezerkilencszázkilencvenkilenc; kétezer-egy 28; 5396; 28 000; 53 3996</i>
A sorszámnevek	<i>1. osztály; az 1.-be jár; Március 15. tér; Március tizenötödike tér; Múzeum utca 4.-ben; 10–12. oldal</i>
A törtszámnevek	<i>egy negyed; háromnegyed óra múlva; negyed kilenckor; $\frac{1}{4}$, 10,7</i>

40. ábra
A számok írása

A keltezés írása	
Dátumformák	2011. január 1. 2011. 01. 01. 2010. jan. 1. 2011-01-01 2010-2011. évi 2010/2011. évi
Pontot teszünk az évszám vagy a századotjelölő szám után	2011. január 1. 2011. januári 2011. januárvégén 2011. január 1. óta 2011. évi 2011. tavaszi 20-21. század; XX-XXI. század 2010-2011. év 2010. május-júniusi
Nem teszünk pontot az évszám után	2010 előtt 2008 és 2010 között 2010. januárja 2010. ünnepnapjai 2010. emlékezetes év volt. A következő (2011) is az lesz.
Az évet és a napotjelölő számnevektoldalékolása	2010-ben, 2010-es, 2010-ig 2010. december 31-én 2011. január 1-jén

41. ábra
A keltezés írása

A címzés írása	
Nagy Géza Kisfalu Rákóczi u. 4/A 1111	Dr. Kis József Nagyfalu Pf. 50 9999
Szaktudományi Központ Budapest Múzeum körút 6-8. II. emelet 3. 1088	Szaktudományi Központ Budapest VIII. kerület, Múzeum körút 6-8. Ifjúsági épület II/1.

42. ábra
A címzés írása